

AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

V. évfolyam, 16. szám

2009. április 4.

Tartalom

Az elnök előszava	2
Az Egyesület tagjainak bemutatkozása	3
Dr. Nagy István és Istvánné bemutatkozása	3
Hachbold Gyula bemutatkozása	7
Lázár Boglárka: Egy kis genetika	9
Sétáló Ferenc: Az ősök földjén	13
Maléthy István: Gyoma német evangélikus családjai (1835-1895)	18
Dr. Pencz Kornél: Az AKuFF-tagok német azonosságadata	28
Utódaink	38
Új könyvek a könyvtárunkban/Neue Bücher in unserer Bibliothek	39
Változások a tagnyilvántartásban/	40

Honlapunk/ Unsere Homepage:

www.akuff.org

Az elnök előszava

Üdvözlöm olvasóinkat ez után a hosszú, öt hónapos szünet után!

Mint a téli időszakban mindig, bár találkozót nem tartottunk, az elnökség állandó munkában volt. Elő kell készülnünk a törvényileg kötelező taggyűlésre, elszámolni pályázati összegekkel és – ha van rá lehetőség – könyvtárunk állományát is bővítjük. Ez utóbbi ezúttal nagyon jól sikerült, egész komoly mennyiségű könyvet vásároltunk – mindenek előtt családkönyveket –, az IdGL (Dunai Sváb Történelmi és Földrajzi Intézet) konferenciájáról is nagy csomag könyvvel érkeztem haza.

Ezen a tübingeni konferencián testvéregyesületünk, az AKdFF számos tagjával sikerült találkoznom. Külön köszönet illeti Adolf Seifert urat, aki az ő saját könyvtárából számos, rendkívül hasznos könyvet adományozott szervezetünknek. A rengeteg program mellett alig volt időm az AKdFF tagokkal beszélgetni, de a meggyőződésem, hogy kapcsolatunk továbbra is a legjobb, megerősödött.

Külföldi kapcsolataink bővültek is. December elején német családfakutatók kis delegációjával találkoztam, akik Eszékről (Szerémség, Horvátország) érkeztek, és a horvátországi németek egyesülete, a Volksdeutsche Gemeinschaft kebelén belül szeretnének egy szekciót alapítani a családfakutatóknak. Meg akarták ismerni a munkánkat, lelkesek voltak eddigi tevékenységünkötől, és ahogy az AKuFF nekünk, úgy lettünk mi számukra példaképek. Ez az informális találkozó köztem és a hattagú küldöttség között Pécsen a Lenau Házban zajlott le, ahol a horvátországi német barátaink megkötötték az első ismeretséget a számunkra már oly ismert OSB-kkel és más szakkönyvekkel. Szeretnénk a jövőben kölcsönös kapcsolatokat ápolni, és mivel Eszék nincs messze Pécsről, alkalmasint egymás rendezvényén is részt venni.

Derülátóan nézünk a 2009-es év elébe, továbbra is szeretnénk 4 találkozót megszervezni, és ha minden jól megy, ebben az évben két könyvet is kiadni. Ezekhez kérem a tagjaink szíves segítő támogatását, önkéntes munkáját.

Dr. Pencz Kornél

**A következő találkozó várható helyszíne és időpontja:
Berkenye, 2009. június 27.**

AZ EGYESÜLET TAGJAINAK BEMUTAKOZÁSA:

Dr. Nagy István és Istvánné (Perjés-Puhl Mária) bemutatkozása

Cím:
2483 Gárdony,
Achim u.36.

Mail: mperjes@t-online.hu

Tel.: 22/271-141

Örömmel olvassuk az egyesületi tagok bemutatkozásait, és érdeklődve figyeljük kutató munkájukat.

Az Egyesületbe legtöbbször már kutatási előzményekkel érkeztek, itt a szakszerűséget, az anyaggyűjtés lehetőségét és segítséget, társakat találtak munkájukhoz. Talán egy kicsit irigyeljük is azokat, akik időben találtak ide és még fiatalon...

Mi, a már hetvenes években járó házaspár, még az Egyesület 100 alatti tagjaiként - Sövény Mihály révén - találtunk ide. Mindketten tanítóképzőt végeztünk, majd szinte végigtanulva az életünket, jutottunk felsőfokú végzettségekhez. Tanítottunk faluban, 10 évig tanyán lakva, de legtöbbször (30 évet) Baján dolgoztunk az oktatás- és művelődésügyben. Egyikünk az általános, a közép- és a felsőoktatásban, másikunk „a pedagógia legkeményebb ugarán” a gyógypedagógián „szántott”.

Közben két fiút neveltünk, jelenleg négy unokánk fejlődését figyelhetjük, jövőjéért, sorsáért aggódhatunk.

A családkutatáshoz általában a kíváncsiság, a történeti érdeklődés, a szinte folyamatos kutatás révén kerültünk. Foglalkoztunk a tanyán, Sinatelepen helytörténettel, Baján iskolatörténettel („A gyógypedagógia Baján”), illetve

iskolamúzeum létesítésével, közben tanulmányainkhoz kapcsolódóan szakdolgozatok, illetve doktori disszertáció is született.

A családi kutatás a rendszerváltozás után igazán a kárpótlási lehetőségekkel kezdődött. Miután ez nyugdíjazásunkkal szinte egybeesett, – nem keseregünk pályánk elhagyásán, – hanem óriási anyaggyűjtésbe kezdtünk. Nem maradt meg a „gyilkos, vad dúlás” után semmink, de még dokumentumunk sem arról, hogy szüleink, nagyszüleink milyen kárpótlásra jogosító vagyonnal rendelkeztek. Ki is gondolta volna, hogy azokra valaha egyáltalában szükség lehet? Inkább azok elfelejtése, eltagadása kellett a fennmaradáshoz, az élethez...

Lassan előkerültek a földtulajdoni lapok, az egyéb ingatlanok dokumentumai. Kerestük a földhivatalokban, a levéltárakban, pénzügyintézetekben, de még a Filmmúzeumban is. Előkerültek családtagjaink, rokonaink iratai: az öröklések, az ajándékozások, az adásvételi szerződések, stb. Ezekben érdekes volt látni elődeink, dédszüleink, nagyszüleink aláírásait, írásait.

Mindezek nemcsak dokumentumok gyűjtését jelentették, hanem az elődökre is irányították a figyelmet. Így ment át fokozatosan a kárpótlási dokumentumok kutatása a családkutatásba.

De egy „örökletes” hajlamról is meg kell emlékezniem.

Puhl édesapa falusi legénykorában – az 1920-as években – sváb cseregereként hosszabb időt Németországban töltött. Hazajöve elkezdett érdeklődni az ősök után, honnan, mikor települtek be. Eljutott az Országos Levéltárba, majd többek között Soroksárra is. Itt találta meg azokat az elődöket, akik *Elzász-Lotharingiából* érkeztek. Még családfát is rajzoltatott, amelyet a földre kiterítve nézegettek a gyerekek 9-10 évesen. Ezt a fát is elsodorta a háború vihara.

Ma a családfát ismét állogatjuk. A lombjától kiindulva a sok-sok ág mentén a törzset erősítő, a múltba ágyazott két-két főgyökérig igyekszünk visszanyúlni.

I. Nagy István oldalán: a Nagy, ill. a Varga

II. Perjés-Puhl Mária oldalán: a Puhl, ill. az Évin

I/ a. A **Nagyok** tiszántúliak: elsősorban *Öcsöd* és környékiek, földművelő, kubikus, református magyarok. Vezetékneveik gyakorlati, nehezen igazítanak

el az összefüggések keresésében, még ha a házassági tanúkat, a keresztszülőket is figyelembe vesszük. Így: **Nagy, Mészáros, Nádi, Kiss, László, Tóth, Butsi,(Butsai) Nemes, Bezréti**, stb.

I/b .A **Vargák** elsősorban katolikus *bajaiak*, dunántúli református erekkel (*Kölesd, Nagyláng*, stb.), iparosok, ácsok, vízi molnárok, stb. A bajaiak között a magyarul hangzó nevek között német nevek is jelentősek: **Varga, Kreitschmer, Lélek, Vida, Fejérvári,(Feirvári), Bálint, Balázs, Hültner, Aurweck,(Aurberg(er), Stup, Podin, Niderauer, (Nideraur)**, stb. A dunántúliak: **Somogyi, Németh, Debreczenyi, Márjás, Lukács, Nyúl**, stb.

II/a.A *katymári Puhl* (Buhl) familia 1700-as évek elején *Elzász-Lotharingiából* betelepült katolikus őseit *Soroksáron* anyakönyvezték Magyarországon először, onnan vándoroltak délre, ahol földműveléssel, állattenyésztéssel foglalkoztak, s szorgalmukkal, házasságaikkal, – elsősorban a vémeédi **Till** Imre családba kerülése révén – ügyességükkel, hamarosan a falu legmódosabbjai lettek. A *Tillek Vémeendről* csak 1856-ban költöztek Katymárra. A még elég hiányos Baranya és Tolna megyei kutatásaink révén a *Till* családban előforduló eddig ismert vezetéknemek: **Till (Dill), Assmann,(K)ossmarin), Schmalcz, Petsch, Knoch, Müller, Szelig, Leipold (Leopod)**,stb.

A soroksári-katymári Puhl felmenőinek családnemeiből: **Vortmuth, Gauss, Kaltenecker, Schmid, Wagner, Steiner, Höffler, Scheuring, Hambach, Schauer, Schnobl, Takatsch, Panes, Tobler, Rausch, Berger, Schaibe, Roth, Hiermann, (G)stalter, Reppmann, Haible, Ruketukl, Fries(Fritz), Wittner, Breiner, Braun, Stephan, Göller Bergmann, Nuber, Lind, Umstädter, Stefan. Witz, Wieland, Gross, Mayer**,stb.

II./ b. A *bácsalmási Évinek* (Ewen, Eben) 1786-ban külön (privátim) két 7-es csoportban érkeztek Bácsalmásra. Földművesek, szőlőtermelők és iparosok voltak, katolikus vallásúak. Az Ewenek *Trierből* indultak.

Az Evin családhoz kapcsolódó nevek: **Grünfelder, Kehl, Fuchs, Harton, Brenner, Stier, Freppan, Baron, Schmidt,Reinheld, Gast, Stabl, Zimmermann, Weiss, Gross, Mayer, Settele Keller(Kohler), Leubrandt, Gebhart, Wetz(n)er,Ridgasse, Raigl, Welchner, Rell (Rill), Neiss, Welches (Welges), Braun, Koch, Stemmer, Reitzner, Reis, Imig Buchner, Schönbauer, Leistner, Volbach, Ridgasse, Raigl, Thönnnes**, stb.

Kutatási eredményeink nem látványosak, inkább igyekszünk emberi közelségbe hozni elődeinket, mintegy családtörténetbe ágyazni a múltat. Közben – a jövő érdekében, – utódainkat a lehetőség szerint bevonni a kutatás folyamatába.

Törekvésünk nem az, hogy minél messzebb menjünk vissza az időben, hanem hogy mind a négy vonalon sikerüljön egy azonos ősi kört, fokozatot elérni. Ez nagyobb feladatnak látszik, mint egy-egy vonalnak a teljes bejárása. Míg Pl. az Ewin-Welches ágon 1506-ig *Ellenzig*, a Puhl-Kaltenecker ágon 1600 *Griesheimig* sikerült eljutni, addig a honi magyarok esetében jó, hogyha mindenütt 1700-ig – „lyukak” nélkül - sikerül visszavezetni a vérvonalat.

Befejezésül elismerés az egyesületi – volt és jelenlegi vezetők – szervezőmunkájáért, a szakmai tanácskozások színvonalas szervezéséért, a Hírmondó megjelentetéséért, szerkesztéséért, példás szakmai írásaikért. Sokat segít az egyesületi könyvtár egyre növekvő állománya. Köszönjük - különösen Sövény, Sétáló, Bolvári, Ternay, Wolfárné, Müller, Pálmai kutatótársak segítségét. A további egyesületi munkához figyelemre méltónak tartjuk Bolvári Csaba: Javaslat közös egyesületi munkára címmel a Hírmondó 2006. augusztus 4-ei számában megjelent írását.

Felhívjuk tagjainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely legyen, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókon személyesen, vagy írásban dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjaikat ennek megfelelően tudják alakítani.

Hachbold Gyula bemutatkozása

Cím: 1201 Budapest, Berkenye stny. 3. IX/57.

Telefon: 06/ 30 4638552

Mail: hachboldgyula@gmail.com

Kedves Kutatótársak!

Legutóbb Solymáron találkoztam veletek - legalább is a csapat egy részével – mint külső megfigyelő, aztán be is neveztem a családfakutatók közé. Az őseim valamikor 1723-30 körül érkeztek meg hazánkba, egy Duna-menti településre, *Hartára*. A legenda szerint *württembergi* területről jöttek ún. Ulmer Schachteleken. Akkoriban gróf Ráday Pál - róla és családjáról oldalakon át lehetne még értekezni - volt a befogadó, aki reformátusként szívesen látta az ágostai evangélikusokat. A legkorábbi ős, akit sikerült felkutatnom: Johann Balthasar **Hachbold**, aki 1698. 07. 24. napján született, de hogy hol, azt eddig még nem sikerült kiderítenem.

Harta néprajzáról és szokásairól szintén oldalakat lehetne teleírni, de ezt majd máskor. Igazából nem Harta történetét kutatom, hanem az őseim nyomát próbálom követni, hogy kik voltak ők, miért keltek útra, mi vette rá őket, hogy - olykor még a gyermekeiket hátra hagyva is - nekivágjanak a messzeségnek?

Magamról legfeljebb annyit, hogy korai gyermekkoromat Hartán töltöttem, körülöttem mindenki a helyi „sváb” dialektusban beszélt, így az belém is ivódott, habár gyakorolni aztán már nem volt lehetőségem, de azt a mai napig is értem. Aztán szüleim Budapestre, Pesterzsébetre költöztek.

Tanulmányaimat követően, kalandvágyból a (BM) Belügyminisztérium állományába keveredtem, ahol sok minden más mellett, főleg bűnügyi operatív területen dolgoztam. Sok évet töltöttem el a műkincsvédelem területén. Feladatunk volt az eltulajdonított műkincsek felkutatása. Aztán az utolsó pár évet a BM RSZVSZ, a Védelmi Szolgálat állományában töltöttem el, míg nyugdíjazásomra nem került sor. Jelenleg a fentebb említett családfa-kutatás tölti ki az időm egy részét, illetőleg szakképesített műkincs-festmény becsüsként, grafikusként a képzőművészettel foglalkozom, amit nyomon követhettek a www.hachbold.eoldal.hu oldalon. (És ez most nem a reklám

helye volt) Maradék időmben a Dunát járom. Feltehetően őseimtől örökölhettem a víz szeretetét – nem csak, azért mert azon érkeztek, hanem mert közülük sokaknak a Duna adta a megélhetés forrását, akár hajósként, akár halászként. Évente legalább egy alkalommal magam is „lehajózom” Hartáig és vissza, a magam szerény módján az ősök emlékére. Párom óvónő, két fiam informatikusként tanul felsőoktatási intézményekben. Az ő türelmük és elnéző habitusuk teszik lehetővé a fenti kötetlen életmódomat.

Az Egyesület kiadásában megjelent könyvek:

- 1. Riszt András: Nagyárpád község családkönyve 1723-1945**
- 2. Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)**
- 3. Amrein Ferenc - Amrein Ilona - Auth Szilvia: A Baranya megyei katolikus települések Mecseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007 - elfogyott!**

	<u>Áruk tagoknak</u>	<u>egyesületen kívülieknek</u>	<u>külföldre</u>
1.	3.000, - Ft	3.500, - Ft	25 €
2.	1.500, - Ft	2.000, - Ft	10 €
3.	4.500, - Ft	5.500, - Ft	30 €

+ postaköltség

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!

Lázár Boglárka: Egy kis genetika

„Anyám kún volt, az apám félig székely,
félig román, vagy tán egészen az.
Anyám szájából édes volt az étel,
apám szájából szép volt az igaz.
Mikor mozdulok, ők ölelik egymást.
Elszomorodom néha emiatt -
ez az elmúlás. Ebből vagyok. "Meglásd,
ha majd nem leszünk! ..." -megszólítanak.

Megszólítanak, mert ők én vagyok már;
gyenge létemre így vagyok erős,
ki emlékszem, hogy több vagyok a soknál,
mert az összejtig vagyok minden ős -
az Ős vagyok, mely sokasodni foszlik:
apám- s anyámmá válok boldogon,
s apám, anyám maga is ketté oszlik
s én lelkes Eggyé így szaporodom!

A világ vagyok - minden, ami volt, van:
a sok nemzetség, mely egymásra tör.”

(József Attila: A Dunánál - részlet)

„Tiszta apja ez a gyerek!” „Na, ezt nem tőlem örökölte!” „Olyan hosszúak az ujjai, mint a nagypapjájé!” „Ő is megsüketült öregkorára.”... Kire is hasonlítottunk és miért?

Az emberi test mintegy 100 billió* sejtből áll. A sejt a földi élet legkisebb szerkezeti és működési egysége, mely önálló működésre képes és életjelenségeket mutat (anyagcsere, szaporodás).

* A billió milliószor milliót, azaz ezermilliárdot jelent: 10^{12} . Kírva 1 000 000 000 000.

A sejtek sejtmagjában találhatóak a kromoszómák. Az emberi sejt esetén, az ivarsejtek kivételével, a kromoszómák száma mindig 46, azaz 23 pár. Az érett ivarsejtekben csak 23 kromoszóma van, így az apa és az anya mindig kromoszómáinak felét adja át minden egyes utódjának. Ezáltal biztosítható a fajra jellemző állandó kromoszómaszám fennmaradása.

Minden egyes kromoszóma egy szorosan összetekeredett, hosszú makromolekulát, a DNS-t (dezoxiribonukleinsavat) és fehérjéket (hisztonokat) tartalmaz. Ezekre a fehérjékre tekeredik rá meghatározott módon a DNS lánc, mint fonál az orsóra. A DNS összes genetikai információt tartalmazza, vagyis itt őrződik a „tervrajz” szervezetünk teljes felépítéséről.

A DNS két hosszú cukor-foszfát molekulásorból áll, melyek kettős spirált képeznek és bázispárokkal kapcsolódnak egymáshoz áll. A bázisok elnevezése: adenin (A), guanin (G), timin (T) és citozin (C). Az adenin mindig timinnel, a guanin mindig citozinnal kapcsolódik össze. A bázisok megadott sorrendje határozza meg a genetikai kódot, amelynek segítségével a sejt alkotóelemei kialakulnak.

A bázisok hármásával képeznek együtt egy gént. A gének olyan DNS szakaszok melyek a szervezet működését és növekedését befolyásoló fehérjék szabályozásához és előállításához szükséges információkat tartalmazzák. Az információt hordozó génszakaszokat nem kódoló szakaszok szakítják meg. A nem kódoló szakaszok szerepe még nem egészen tisztázott.

A gének egyedül, vagy más génekkel együtt határozzák meg öröklött tulajdonságainkat. Itt van kódolva a hajunk, bőrünk, szemünk színe, hajlamunk a hízásra vagy soványságra, sőt egyes betegségekre is. Az emberi gének száma a legújabb kutatási eredmények szerint 20-25 ezer.

Amikor a gyermek a két szülői oldalról olyan génpárt örökl, amelyben a pár két génje ugyanazért a funkcióért felelős, de eltérő információt hordoz, a domináns és a recesszív génekre vonatkozó törvények érvényesek. Például a barna szem génje domináns a kézzel szemben, így az általa képviselt tulajdonságjegy jut érvényre az egyénben. A gyermek szeme csak abban az esetben lesz kék, ha mindkét szülőtől a kék szem génje öröklődik át. Annak ellenére, hogy esetleg mindkét szülőnek barna szeme van, génállományuk recesszív génként hordozhatja a kék szem génjét is. Abban az esetben azonban, ha mindkét szülő kékszemű, a szülők egyike sem hordozza a barna szem génjeit, tehát a kékszemű szülők gyermeke semmiképpen sem lesz barnaszemű. A hajszín esetében a fekete és barna haj génjei dominánsak a vörös és a szőke haj génjeivel szemben, a göndör és hullámos haj génjei dominánsak az egyenes

haj génjeivel szemben. A hosszú orr génjei dominánsak a rövid orr génjeivel szemben.

Egy szülő és gyermek génjeinek a fele közös. Mindenkinek 2 szülője, 4 nagyszülője, 8 dédszüelője, 16 ükszüelője, 32 szépszüelője van. Így a nagyszüelő és unoka esetében már csak 1/4 az azonosság. Dédszüelőink génjeinek 1/8-át, egy-egy ükszüelőnk génjeinek 1/16-át hordjuk magunkban. És így tovább, a rokonsági fokkal arányosan a közös családi génállomány egyre feleződik:

Felmenő generáció	Rokonok száma	Családi közös gének Aránya és becsült száma (24 ezer génnel számolva)	
VI.	32	1/16	1500
VII.	64	1/32	750
VIII.	128	1/64	375
IX.	256	1/128	188
X.	512	1/256	94
XI.	1024	1/512	47

Eszerint a tíz generációval korábban, az 1740 körül élt 1024 őszünktől, mindegyiktől külön-külön, 47-47 gént hordozunk magunkban.

Számoljuk tovább a rokonainkat:

Felmenő generáció	Rokonok száma
XX.	1 048 576
XXX.	1 073 471 824
XL.	199 511 627 766

Ez utóbbi szám olyan irdatlanul nagy, hogy ennyi ember még sohasem élt a földön. Pedig 40 generáció „csak” 1000 évet jelent, tehát csupán Szent László (1077-1095) uralkodásáig kell visszamenni. Elvileg tehát könnyű igazolni az emberiség általános rokonságát, más szóval testvériségét.[†]

Az időben még egy „kicsit” visszamenve a genetikai kutatások már be is bizonyították, hogy minden ember egyetlen őszanyától származik.

[†] Czeizel Endre, dr.: Családfa: Honnan jövünk, mik vagyunk, hová megyünk? Budapest, 1992. 10-12. oldal

A homo sapiens kb. 200 000 évvel ezelőtt jelent meg a kelet-afrikai szavannákon. Ősanyánk, nevezzük Évának, kb. 150 000-170 000 évvel ezelőtt élt ugyanitt. Természetesen nem Éva volt az egyetlen nő, aki akkor élt, de ő volt az egyetlen, akinek ma is élnek utódai leányágon. Azoknak az asszonyoknak a mitokondriális DNS-öröksége, akik terméketlenek voltak, vagy akiknek csak fiaik születtek, vagy lánygyermekük utód nélkül meghalt, nem maradt ránk. A mitokondriális DNS a legnagyobb változatosságot Afrikában mutatja, ami azt bizonyítja, hogy ez a legrégebbi populáció, míg a legkevesebb változatosság a legfiatalabb népcsoportnál, az európaiaknál található.

Míg a női ősnél a sejtmagon kívül, a mitokondriumban[‡] található DNS és ennek véletlenszerű mutálódása segít az emberiség vándorlásának, a föld benépesedésének megismerésében, a férfiaknál az Y kromoszóma DNS-ét vizsgálják. A mai feltevések szerint ősapánk, Ádám, jóval fiatalabb Évánál. Csak 60 000 évvel ezelőtt élt, örökül hagyva minden ma élő férfi számára az Y kromoszómáját. Ez az Y kromoszóma azóta többszörös mutáción esett át és minden ilyen mutálódáskor jelet hagyott az emberi faj vándorlásának állomásairól

Nem mi voltunk az első emberszabásúak, akik útra keltek Afrikából, korábbi fajok már elterjedtek Euráziában, és természetesen nem Ádám és Éva volt az egyetlen emberpár. Csak ők voltak a legszerencsésebbek. Az ő genetikai vonaluk az egyetlen, ami az évezredek során nem halt ki.[§]

[‡] A mai feltevések szerint az utód összes funkcionális mitokondriuma az anyától származik. A mitokondrium egy, sejtenként néhány ezer példányban előforduló sejtszervecske, amely saját DNS-sel rendelkezik. Feladata, hogy mint egy törpe erőmű, a szervezetet energiával lássa el. Mérete egy átlagos emberi kromoszómának csak mintegy 1/8000 része. A mitokondriális DNS-hez nem kapcsolódnak sem hisztonok, sem más fehérjék, amelyek védelmet nyújtanának a DNS-t érő mutagén hatások ellen és nem tudja önmagát megjavítani sem. Így a mutációk gyakorisága sokkal nagyobb, több mint tízszerese, mint a kromoszómákban található DNS-ben előforduló mutációké. Megállapították, hogy itt átlagosan minden tízezer évben rögzül egy mutáció, ezért a mtDNS molekuláris evolúciós óráként használható.

[§] National Geographic: The Genographic Project

Sétáló Ferenc: Az ősök földjén

A kitelepített **Neidhardt** leszármazott Beck Gyulától tudta meg Fűrész Józsefné, hogy a Neidhardtok magyarországi őse *Hosenfeld*ről vándorolt ki. Hosenfeld Fuldától kb. 30.km-re nyugatra található.

Az őshaza megismerésekor Fűrészné fejében fogant meg a gondolat, amit aztán élőszóban is megfogalmazott, hogy látogassuk meg az **ŐS** szülőfaluját. Erre az utazásra 2003 augusztus végén került sor. A kirándulást Fűrészné szervezte meg, társakat és gépkocsit szerzett az utazáshoz.

A gépkocsit – egy Mercedes kisbuszt – Huba Gyula, egy kft. tulajdonosa bocsátotta rendelkezésünkre, ő is vezette a gépkocsit a kiránduláson. Az utazók, mindenki Neidhardt leszármazott: Huba Szilvia, Fűrész Józsefné, Gajdos Gyuláné és jómagam voltam.

2003. augusztus 28-án hajnalban indultunk a nagy útra. Útközben megálltunk Heiligenkreuzban (Ausztria), az ősi cisztercita kolostort látogattuk meg. Itt dolgozott Mihályi Rozina, Gajdosné nővére. A kolostor templomának gyönyörű ólomkeretes üvegablakai között az egyik ablak üvegére Szent László királyunkat festették.

Hosenfeldre késő este értünk. Szálláshelyünkön – amit előre lefoglalt Fűrészné – szívélyesen fogadtak. A szálloda egyik alkalmazottja, aki éppen ügyeletes volt, Magyarországon született kitelepített német volt. Magyarul nem beszélt.

Másnap – pénteken – első utunk célja a polgármesteri hivatal volt. Úgy képzeljük el Hosenfeldet és környékét, mint egy magyarországi körjegyzőséget: ide tartozott a közigazgatási központhoz és egyben a katolikus egyház központjához is: *Blankenau*, *Brandlos*, *Schletzenhausen*, *Hainzell*, *Jossa*, *Poppenrod*, *Pfaffenrod* falvak.

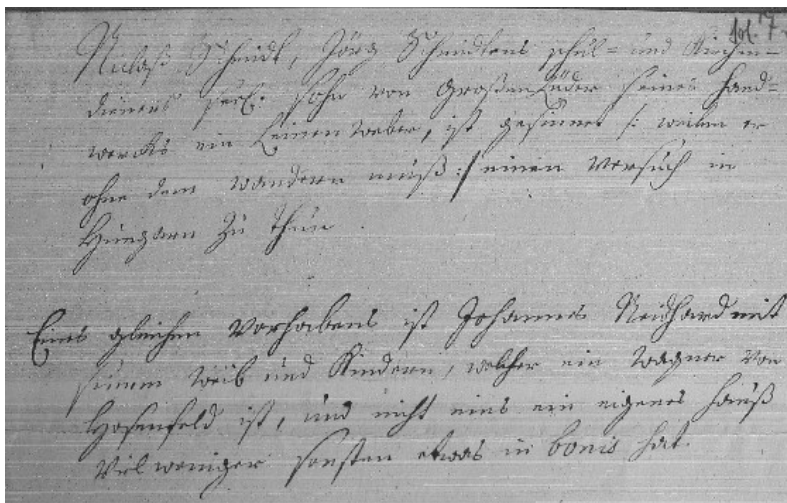
A polgármesteri hivatalba a társaságunk három németül beszélő hölgy tagja ment be. A polgármesterrel nem találkoztak, nem volt a hivatalban. A tisztviselők barátságosak voltak és ajándékba adták a Hosenfeld alapításának 700 éves évfordulójára írt könyvnek utolsó példányát: „Festschrift 700 Jahre Hosenfeld 1284-1984”. A könyv Dr. Norbert Herr által jegyzett fejezetében: „Die fildischen Auswanderungen nach Ungarn von 1717-1804” (136. o.) olvasható a következő:

„Auswanderer nach Ungarn

28. Mai 1718 Johann Neidhard, Wagner, von Hosenfeld mit Weib und Kind.”

Hazaérkezve a „Hessisches Staatsarchiv Marburg”-tól megkértem a Neidhardtra vonatkozó irat másolatát – 20 euróért megküldték.

Az eredeti irat gótbetűs, másolatban bemutatom. A gótbetűs írás után latinbetűs írásban is bemutatom, majd utána a magyarra fordítást.

„Niclaß Schmidt, Jörg Schmidts schul- und Kirchendieners serl. Sohn von Großen Lüder seines handwerks ein Leinen weber, ist gesinnet /:weilen er ohne dem wandern muß:/ einen versuch in Hungarn zu thun.”

„Eines gleichen vorhabens ist Johannes Neihard mit seinem weib und Kindern, welcher ein Wagener von Hosenfeld ist, und nicht eins ein eigenes hauß viel weniger sonsten etwas in bonis hat.”

„Niclass **Schmidt**, aki Jörg Schmidt iskolamester és templomszolga fia, Gross Lüderböl, mesterségére nézve vászontakács (megkülönböztető a gyapjúszővőtől) azt tervezte, hogy Magyarországon próbálkozik /:mert ha ezt nem tenné, vándorolnia kellene:/.

„Ugyanezt tervezi Johannes Neidhard is, feleségével és gyermekeivel, ő Hosenfeld-i bognár és még saját háza sincs, nemhogy bármi egyéb javai lennének.”**

E kitérő után folytatom hosenfeldi kirándulásunkról a beszámolót.

A polgármesteri hivatalból a *Blakenauba* mentünk a plébániára. A plébánia tisztviselőnője megértéssel és segítőkészen fogadta látogatásunk. Megmutatta az ősi anyakönyveket, ezekben megtaláltuk az ősök nevét. Sajnos a kutatásra az idő rövideje miatt nem került sor.

A plébánián készült fényképen a személyek: (balról) Huba Szilvia, a plébánia tisztviselőnője, Gajdos Gyuláné, Sétáló Ferenc, Fűrész Józsefné és előttük az ősök anyakönyve.

** A fordítást Tarján Gáborné a Baranya Megyei levéltár munkatársa végezte.

Kiutazásunk előtt tudtunk arról, hogy Hosenfeld környékén van egy „Neidhardt kápolna”. A plébánia meglátogatása után a kápolnát kerestük meg. A kápolna Hosenfeld és Jossa között a közút mellett van, a neve „Schlingenkapelle”.

A kápolna története a következő: A kápolna mellett egy vízimalom működött az 1650-es években. A vízimalom tulajdonosa Heinrich **Neydtarten** (der Schlingenmüller Heinrich Neidert) volt. A Neydtarten egy alkalommal a közeli erdőbe ment vadászni és beleesett egy verembe (csapdába), amit a vadorzók készítettek. Neydtarten a Szűzanya segítségét kérte, hogy szabadítsa ki a veremből. Megfogadta a Szűzanyának, hogy szabadulása esetén kápolnát építtet a vízimalma mellett. A Szűzanya megsegítette. A fogadalmat tett követte, a kápolnát megépíttette – több Neidert közreműködésével.

Mivel tudtunk a kápolna létezéséről, a mindenre gondoló Fűrészné felkészült a kápolna látogatására. Vett egy feszületet, a feszület hátlapjára ráírta látogatásunkat és a dátumot. Ottlétünkör a feszületet a kápolna oltárán helyeztük el.

A fényképen látható személyek: Gajdos Gyuláné, Fűrész Józsefné, Sétáló Ferenc, Huba Szilvia.

A kápolnát elhagyva megnéztük a vízimalmot. A malmot ma már nem működtetik, a tulajdonos sem Neidert név viselője. Barátsággal megmutatta a házat.

Még ezen a napon meglátogattuk a 300 éve Neidert tulajdonban lévő „Sieberzmüehle Gasthof”-ot. Eredetileg vízimalom volt, ebből fejlesztették ki generációkon át a Neidertek a mai szállodát. A mai tulajdonos Waldemar Neidert szívélyesen fogadott bennünket. Elmondtuk jövetelünk célját és ő is, elmondta, hogy kutatja a Neidhardt-Neidert családot. Ő maga a kutatásban nem vesz részt, mert az üzlet minden idejét leköti, de vagyoni helyzete megengedi, hogy megbízott útján kutattasson.

Meglátogattuk a hosenfeldi és jossai temetőket. Sajnos csak friss – pár éves – sírokat láttunk. Kérdésünkre a helyiek elmondták, hogy 20 évenként megszüntetik a sírokat. A halottak csontjait kiemelik és közös sírba helyezik el.

Szombaton – augusztus 30-án – nagy ünnepet, fesztivált tartottak Hosenfelden. A katolikus templomban ünnepi misét celebrált a plébános. A misére társaságunk hölgy tagjai is elmentek. A mise előtt egy egyházi ismertette az egyházközség híreit, programjait, majd bejelentette, hogy a mai misét minden holt és élő Neidhardt-Neidertért ajánlják fel. Asszonyaink meghatóttan mesélték el mindezt a „pogány” férfiaknak – Gyulának és nekem. Nagyon nagy megtiszteltetés volt mindannyiunk számára.

A fesztivál programjához tartozott a „bál” a sörsátorban. A hosenfeldi körjegyzőség falvaiból fúvószenekarok jöttek – a zuhogó eső ellenére – a sörsátorhoz.

Augusztus 31-én indultunk hazafelé. Útközben még betértünk Hanau városába. Ebben a kis német mesevárosban születtek a Grimm-testvérek, a nagy mesemondók

Hazaérkezve a Bólyi TV tudomást szerzett utazásunkról és Fűrészék pincéjében beszámoltattak utunkról.

Amennyiben adója 1%-ával szeretné az egyesületet támogatni,
kérjük, az alábbi adószámot tüntesse fel nyilatkozatán.

Köszönjük!

18360062-1-03

Maléth István: Gyoma német evangélikus családjai (1835-1895)

Gyoma rövid története

Gyoma (ma Gyomaendrőd) a Hármas-Körös bal partján található Békés megyében. Hajdan *Póhalom*, *Ege*, *Endrőd* és *Nyárszeg* falvak vették körül. Nevét valószínűleg első Gyoma nevű tulajdonosától vagy lakosától vehette (a *gyoma*, *goma* szó másik jelentése: torkolat).

Első említése 1332-ből származik (papja, Pál 5 garast fizetett a pápának). A XIV-XV. században birtokosai az egymással rokon Neczpáli és iktári Bethlen családok voltak. Gyoma a XVI. század közepén még katolikus (papja 1552-ben még megfizette a tridenti zsinatra utazó követ költségeiből ráeső 3 ft-ot), a XVII. században azonban már református vallású lakosok szállták meg. 1685-ben lakosai elmenekültek, így amikor 1698-ban a kincstári tisztartó végigjárta a békésmegyei falvak helyeit, Gyomán már csak húsz elpusztult házhelyet talált. 1701-ben néhányan újra megtelepedtek a régi faluhelyen (ekkor a régi templom még épen állt), de két év múlva elmenekültek a fosztogató ráczok elől. 1707-ben vagy 1708-ban megint megkísérelték a falu benépesítését, csakhogy ekkor sem lakhattak itt tovább két esztendőnél.

1709-1718-ig Gyoma lakatlanul állt és így kapta meg 1720-ban báró Harruckern János György. Az ő intézkedéseinek köszönhetően a lakosok biztonságban érezték magukat és gyarapodásnak indult a település. Az 1739-es pestis nagy kárt okozott a községben, mert 485 ember halt meg, ami közel a lakosság felét tehette ki. 1798-ban a Harruckern-örökösök Gyomát a szarvasi rátához osztották, s így került a gróf Stockhammer család kezére, aki 1836-ban először haszonbérbe adta Szitányi Ulmann Francziskának, Wodiáner Móricz nejének, később (1839-ben) pedig el is adta neki. Már előzőleg Stockhammer Ferdinánd jószágkormányzó, Bujanovits Ágoston (1812-1829) és Csepcsányi Tamás (1829-36) uradalmi kastélyt s különféle uradalmi épületeket készítettek itt, 1836-ban pedig Ulmann Francziska fia Wodiáner Sámuel költözött ide le gazdálkodni.

Csepcsányi, mint ágostai evangélikus vallású hitfeleinek pártfogója, volt az, ki 1830-ban *Berényből* (ma Mezőberény) német ágostai evangélikus lakosokat telepített Gyomára. Ezek számára 1840-ben szerveztek lelkészséget; templomot pedig 1863-ban építettek. E templom 1887-ben leégett, de az ágostai evangélikus vallásúak hamarosan helyreállíttatták. Gyoma 1719-ki

lakosságának számát legfeljebb 150-re tehetjük. 1773-ban 191 telkes jobbágy, 10 házas zsellér, 81 házatlan zsellér, 18 iparos és 17 kereskedő család, vagyis mintegy 1490 lélek lakta. A házak száma 1773-ban 330, 1827-ben 736; 1850-ben 1107; 1890-ben 1807 volt. 1827-ben a lakosok száma 5244-re 1852-ben 7806-ra és 1890-ben 10.867-re emelkedett. Ez utóbbiak közül 10.207 magyar, 596 német, 57 tót, 7 egyéb nyelvű. Vallásra nézve 803 római. katolikus; 7 görög katolikus; 6 görög keleti; 698 ágostai evangélikus.; 9038 evangélikus református; 2 unitárius; 8 egyéb keresztény; 305 zsidó.

Az anyakönyvek

A Magyar Országos Levéltárban a gyomai német evangélikus egyház anyakönyvei az 1835-1895 közötti időszakra vonatkozóan találhatóak meg (filmszám: A2017). A legelső bejegyzést a születési anyakönyvben találjuk 1835. augusztus 14-i dátummal (Magdalena, Adamus **Bardolf** lányának születése) az utolsót pedig 1895. szeptember 24-én a házassági anyakönyvben (Wagner Ádám és Klein Julianna házasságkötése. A házassági anyakönyvet egyébként csak 1841-től vezették.).

A mormon egyház rendelkezik továbbá a polgári anyakönyvekkel 1895 októberétől 1975-ig bezárólag. (filmszámok – 15 db: VAULT INTL 2150795-800, 2185270-272, 1478960-962, 1574450-452)

A gyomai evangélikus németek

Mint azt láthattuk, elsődlegesen a mezőberényi németek települtek át Gyomára. Emellett természetesen érkeztek családok – Mezőberénnyel egyébként szoros kapcsolatokat ápoló – egyéb evangélikus falvakból (*Vadkert* (ma Soltvadkert), *Harta* (Kisharta)) és szórványosan egyéb településekről is (Gömör megyei, Szepes megyei, stb.). Mint az a kiemelt neveknél is látható a Mezőberény már az egykori Magyar Királyság területén belüli családok második, harmadik „állomása” volt. Az elsőre – korábbi Somogy-Tolna-Baranya megyéket (Schwäbische Türkei) nem érintő – idetelepülők száma csekély.

A leggyakoribb családnevek az alábbiak:

Bartolf (Pardorf, Pordorff, Bordorff, Bardorff, Bardolf): Johann Adam az első bejegyzéskor (1835.08.14) is említett Magdalena édesapja. 1790-ben született Mezőberényben. A Bartolf család eredetileg Mosbach/Schaafheim-ből (Baden-Württemberg) vándorolt ki 1721-ben. Először Izményben telepedtek meg, majd 1737-38 körül továbbköltöztek Tófüre (Baranya m.). Innen 1752-53 körül kerültek át Mezőberénybe.

Bartik (Bartick): eredetileg valószínűleg szlovák evangélikus (szarvasi származású) család. Josef (1786 Szarvas – 1864 Gyoma) a gyomai betelepülő, aki korábban Mezőberényben kötött házasságot Rick (Rück) Maria Katharina-val (1788 Mezőberény – 1856 Gyoma). Ebből a házasságból születtek gyermekei még Mezőberényben, de már Gyomán házasodtak.

Bayer (Baier, Payer, Peier): Johann Heinrich (1799 Vadkert – 1833 Mezőberény) halálakor már mint gyomai lakos került be a mezőberényi anyakönyvbe. Feleségét, Kurtz (Kurz) Reginát (1799 Harta – 1880 Gyoma) valószínűleg Vadkerten vagy Hartán vehette még el. Gyermekeik Mezőberényben és Gyomán alapítottak családot.

Beinschroth (Bayenschrodt, Beigenschroth, Beynschrott): Johann Jakob B. Helmsheimből (Baden-Durlach) érkezett előbb Hidasra (1746-47) majd onnan Mezőberénybe (1753). Fiának (szintén Johann Jakob) és feleségének Eiler Maria Elisabethanak (ő vadkerti származású) fiai Adam (1780 Mezőberény – 1849 Gyoma) és Matthias (1776 Mezőberény – 1848 Mezőberény) leszármazottai telepedtek meg Gyomán. Matthias dédunokája Márton 1910-ben nevét *Berényire* változtatta.

Bötsch (Bécs, Betsch, Böcs, Petsch, Poetsch, Pécs): elsősorban Adam (1783 Mezőberény – 1848 Gyoma) és felesége Hay (Heu) Maria Margaretha (1780 Mezőberény – 1841 Gyoma) leszármazottai alapozták meg a család jelenlétét Gyomán. Ettől függetlenül a teljes vizsgált időszakban érkeztek közelebbi-távolabbi rokonok Mezőberényből. Eredeti származási helyük ismeretlen.

Braun: Mezőberényből több, egymással rokoni kapcsolatban álló Braun család telepedett meg Gyomán. Eredeti származási helyük ismeretlen.

Christ (Chriszt, Kriszt): Heinrich (1786 Mezőberény – 1836 Mezőberény) és felesége, Nun Anna Maria (1792 Mezőberény – 1849 Gyoma) gyermekei adják a gyomai Christ-ek zömét. Heinrich apja (szintén Heinrich) valószínűleg Varsádról érkezett 1765-68 körül. Anyjával (apjának 2. felesége) Weigert (Weikert) Anna Maria-val már Mezőberényben köt házasságot 1769-ben. Tőlük függetlenül a vadkerti származású C. Elisabetha Margaretha (1795 Vadkert – 1849 Gyoma) tűnik fel az anyakönyvben, mint Lehotzky Sámuel felesége (szülei: C. Heinrich Konrad +1839 Vadkert, oo Geselmann Dorothea).

Eiler (Ajler, Ejler): valószínűleg Vadkertről származó család, akik előbb Mezőberényben telepedtek meg, majd onnan Johann Michael (1783 Mezőberény – 1865 Gyoma, felesége Hutter Maria Magdalena: 1794 Vadkert – 1857 Gyoma) és Andreas (1811 Mezőberény -1892 Gyoma, felesége Tichy Maria Magdalena: 1811 Mezőberény – 1873 Gyoma) révén települtek át Gyomára.

Frey (Fraj, Fray, Frei): a mezőberényi Johann Georg (1782 Mezőberény – 1839 Gyoma, felesége Herl Maria Elisabetha) gyermekei, ill. unokaöccsének Georgnak (felesége Rick/Rück Elisabetha) fiai (József János, Mihály) alapítanak családokat Gyomán. Eredeti származási helyük ismeretlen.

Haas (Haász, Hász): Vadkertről származó család. Sámuel (1821 Vadkert – 1849 Gyoma) Lorentz (Lőrintz) Anna Mariával alapít családot Gyomán.

Herter (Härter): Mezőberényből az elsők között áttelepült család. Elsősorban Georgnak (1780 Mezőberény – 1836 Gyoma) és feleségének, Scherer Elisabeth Barbarának (1786 Mezőberény – 1871 Gyoma) gyermekei alapítanak családokat Gyomán. Eredeti származási helyük ismeretlen.

Heimfahrt (Heinfahrt): a mezőberényi Martin (1790 Mezőberény – 1868 Gyoma) és felesége Bötsch Rebeca (1792 Mezőberény – 1861 Gyoma) családja révén telepedett meg Gyomán. Eredeti származási helyük ismeretlen.

Heubach (Hajbach, Heybach): a mezőberényi Nicolaus H. és Winter Elisabetha fiai (Nicolaus és Michael) által Gyomán fellelhető család. Mezőberénybe Hegyesről betelepült család.

Hoffmann: Mezőberénybe – Hidason keresztül – Izményből származott család. Gyomán elsősorban nőágon volt jelen, de János Mihály 1857-ben Eiler Katalinnal itt alapított családot.

Kalita (Kalitta): Pál (1821 Teschen -1883 Gyoma) a Baranya megyei Tésenyből (Teschen) érkezett Gyomára feleségével Szobol Annával (1821 Téseny – 1882 Gyoma). Egyik fiúk, Károly nevét 1896-ban *Kisre* változtatta.

Köhler (Kehler, Koehler, Köler): Két fivér: Johann Martin (1786 Mezőberény – 1862 Gyoma, felesége Weigert Magdalena) és Johann Nicolaus (1788 Mezőberény – 1849 Gyoma, felesége Herl Katharina) családjai voltak ez első gyomaiak. Apjuk Johann Konrad (anyjuk: Münnich (Mönch) Barbara) volt, a mezőberényi betelepülő Kishartáról (nagyapjuk Emerich Köhler).

Kurtz (Kurz): János (1765 Vadkert? – 1839 Gyoma, szülei: Jakob és Hillenbrant Elisabetha) és gyermekei, Regina (1799 Vadkert – 1880 Gyoma, férje Bayer Heinrich) és Johann (1801 Vadkert – 1869 Gyoma, felesége Haas Maria Elisabetha) telepedtek meg Gyomán.

Laubach: Neu-Sanderből érkezett molnár család. Az apa Peter (1790 Neu-Sander – 1868 Gyoma, felesége: Machenheimer Susanna); fia Paul (1831 Neu-Sander) már Gyomán köt házasságot 1861-ben a mezőberényi Gottschick Theresiával.

Lautner: Adolf (1861? Borostyánkő, Vas m.) evangélikus tanító. Feleségével, Benz Veronikával 1883-ban egy fiút kereszteltet Gyomán (Adolf 1883-1884). Felesége 1883-84-ben meghalt (bejegyzés nincs az anyakönyvben), mert Adolf 1884-ben elveszi Eiler Susannat. Érdeklőség, hogy a mezőberényi evangélikus tanító Wallner János szintén borostyánkői születésű.

Lehotzky (Lehoczky): Vadkertről származó család. Samuel (1795 Vadkert – 1863 Gyoma) és felesége, Christ Elisabetha Margaretha (1795 Vadkert – 1849 Gyoma) költözött Gyomára (első 6 gyermekük a 11-ből még Vadkerten született).

Lorentz (Lőrincz, Lörintz): Konrad (1800 Mezőberény – 1850 Gyoma) leszármazottai vannak jelen az anyakönyvben (1. felesége Maas Susanna, 2. felesége Köhler Magdalena). Nagypapa Michael 1753-ban érkezett Mezőberénybe, ahol 1754-ben vette feleségül Grier Maria Magdalena-t. Eredeti származási helyük ismeretlen.

Maas (Maász, Mász): a mezőberényi Johann és felesége, Wolf Maria Elisabetha gyermekei alapítanak családokat Gyomán. 1747-ben már feltűnnek a mezőberényi anyakönyvben, de eredeti származási helyük ismeretlen.

Maléth (Malet, Mallet): Samuel 1840-ben Gyomán halt meg (vízbefűlt, szül: 1803 Mezőberény). Fia Johann Adam (felesége Hoffmann Katalin) kereszteltet 2 fiút 1857-ben és 1860-ban. Később a 20. század során többször is feltűnnek a család különböző ágai Gyomán. Az első letelepülő Johann Martin (1739 Ratzendorf (Pozsony m.) – 1812 Mezőberény) 1753-ban érkezett Mezőberénybe Tófüről (Baranya m.). Eredeti származási helyük egyelőre ismeretlen.

Muth (Múth): Vilmos (1847 Guto? ~ Gutor, Pozsony m.?, szülei Vilmos (1803? Kolkovitz? -1892 Gyoma) és Simon Julianna) kovácmester 1873-ban veszi feleségül Herter Magdalena-t Gyomán.

Nun: elsősorban Johann Martin (1827 Mezőberény – 1873 Gyoma, felesége Köhler Katalin) családja telepedett meg Gyomán, de tőle függetlenül – szórványosan – is házasodtak/telepedtek Gyomára *Nunok*. Mezőberénybe Heinrich Ludwig Nun telepedett le Nánáról 1743-ban.

Pfeiffer (Pfeifer): Mezőberényből érkezett Pfeiffer Johann Josef (1810 Mezőberény – 1871 Gyoma) és felesége, Frey Maria Elisabetha (1807 Mezőberény – 1869 Gyoma). Első betelepülő Georg Jakob, aki Kishartáról érkezett (szülei Friedrich Jakob és Anna Elisabetha), és 1768-ban kötött Mezőberényben házasságot Emerich Anna Katharina-val.

Piltz (Pilz): Johann Georg (1767 – 1815 Mezőberény) és Wolf Katharina gyermekei adják a gyomai Piltzek zömét. Johann Georg apja Matthias volt az első Mezőberényben, ahol 1761-ben vette el Beinschroth Anna Rosinat. Származási helyeként Szeghalom van feltüntetve.

Rau: Johann Martin (1803 Mezőberény – 1857 Gyoma) és felesége, Vogel Susanna (1808 Mezőberény – 1877 Gyoma) családja alkotta a gyomai Rau-közömét. Az első mezőberényi Andreas 1760-ban ott kötött házasságot Braun Anna Maria-val. Származási helyük egyelőre ismeretlen.

Rick/Rück: elsősorban Peter (1812 Mezőberény – 1861 Gyoma, felesége Stephan Susanna) családja és nővérei jelennek meg Gyomán. Az első betelepülő Heinrich Jacob Rück Kishartáról érkezett Mezőberénybe.

Roos (Roósz, Rósz): Peter (1792 Mezőberény – 1838 Gyoma, felesége Heimfahrt Susanna) gyermekei (Susanna, Miklós) alapítanak családot Gyomán. Már 1745-ben feltűnik a család Mezőberényben (Johann Georg és Johannis), de eredeti származási helyük egyelőre ismeretlen.

Scherer: 3 fivér: Andreas, József és Peter tűnik fel Gyomán családjaikkal együtt. A család valószínűleg vadkerti származású.

Schubkegel (Schubkégl, Schupkegel): 2 fivér, Johann Georg és Johann Friedrich, illetve gyermekeik tűnnek fel Gyomán. A család Mezőberénybe Groß-Bieberauból érkezett.

Schwalm: Mezőberényből Michael (1806 Mezőberény – 1873 Gyoma) és felesége, Eiler Elisabeth (1808 Mezőberény – 1878 Gyoma) telepedett le Gyomán gyermekeikkel (11). Az első telepes Johann Eberhardt Schwalb 1748-ban Házasodott Mezőberényben. A család eredeti származási helye ismeretlen.

Wagner: Mezőberényből folyamatosan érkeztek családok, személyek. A család Mezőberénybe Csehországból (ex parte Bohemico) telepedett le 1760 körül.

Weidmann (Vajtman, Vajdman): Mezőberényből Adam (1803 Mezőberény – 1875 Mezőberény) alapított családot Gyomán Eiler Margaretha-val (854-ben elváltak). A név először 1737-ben fordul elő a mezőberényi anyakönyvben, de eredeti származási helyük ismeretlen.

Weigert (Vajgert, Vejgert, Weikert): a mezőberényi születésű Hartmann (1763 Mezőberény – 1840 Gyoma) és felesége, Schubkegel Elisabetha (1765

Mezőberény – 1853 Gyoma) költözik át Gyomára. Valószínűleg Mekényesről érkeztek Mezőberénybe 1750 körül.

Wolf (Volf): több Wolf család is feltűnik az anyakönyvekben, egyrészt Mezőberényből, ill. valószínűsíthetően Vadkertről vagy környékéről.

Egyéb az anyakönyvben szereplő fent nem említett nevek (Származási/betelepülési hellyel, amennyiben ismert. Az evangélikustól eltérő vallást külön jelezve: ref - református, rkat - római katolikus.):

Adametz (rkat), Ágoston (ref), Altfater (Wingertsauen?, Bayern), B.Szabó (ref), Babinszki (NI), Babos (rkat), Baroska (Borzova, Szatmár m.), Barta (Mezőtúr), Bartóky (Sz, En), Bauer (Mb), Beck, Belcsák (Léva, Bars m.), Belitza, Benczúr, Bene (ref), Benkő, Benkovics (Mb, rkat), Bentzúr (nemes), Benz, Beőr, Berényi (Mb), Berg (Mb), Berko, Blaskó, Bobus, Borcsák (rkat), Borhegyi (Esztergom), Bornai (Mb), Boros (Sz), Botyik, Brachna, Brengel (Győr), Brodna, Brovszky (Ná), Brücher (Mb), Bukovszky/Bukovinszky, Buzala, Cs.Nagy (rkat), Csabai, Csapdi, Cserhin (NI), Csermák (Dévaványa), Csontos (Földvár~Pusztaföldvár, Békés m.), Czuker, Dünger (Reidenbach?, Szászorsz., Kisújszállás), Demcsák (Ná), Diószegi (ref), Drong (rkat), Dvoretzki, Elefánt (Sz), Em(e)rich (Mb, Hidas), Eördögh, Fekete (ref), Feldmüller (Mb), Fendt (Mb), Filó (Ná), Finta (ref), G.Szabó (ref), Gerold (Mb), Gillich (Vadkert), Götz (Mb), Golián (En), Gottschick (Mb), Gráfi, Gretnzer (Poprád), Gros (Mb), Gschwindt (Mb), Guth, Habermann (NI), Hajdú (Ná), Hajnal (NI), Handel (Vadkert), Haraj (Sz), Hartwisch (Mb, Kismányok), Hay (Mb), Helfrich (Kisharta), Herl (Mb), Hertzberger (Mb), Hodján (Sz), Höh (Mb), Hóji (Jászberény), Hrabovszky (En, Békéscsaba), Hruska (Póhalom), Huba, Hudka (Mb), Hugyik (Póhalom, Sz), Hutter (Vadkert, Bócsa), Istvánik (Csudabala, rkat), Jacob, Jacobsen, Jánosy (rkat), Járos, Jávornyik (Csömör), Juhász (rkat), Kaiser (Mb), Kalocsa (En, ref), Kapkó (Dengeleg), Karem (NI), Karsai (Csudaballa), Kaszaniczky, Keresztes (NI), Kirner (Mb), Kis (Mb), Klausnitzer, Klein (Mb), Kmetykó (Mb), Kollár, Komár, Kondács (Ná), Kontsek (Ujvácsár, Gömör m.), Kossut (Hrussó, Gömör m.), Kotsis, Kotzka (Mb), Kovács (Póhalom, NI, ref, ev), Krattinger (Mb), Krause, Kreis (Mb), Krumnauer (Mb), Kugyela (Sz), Kuhn (Mb), Kuka, Kunstár (Sz), Kuruchió, Lach (Békésszentandrás, rkat), Lada (NI, ref), Lados (Sz, Póhalom), Landenberger, Launer, Laurik, Ledig (Mb), Lestyán (Sz), Likten (Orosháza), Linder (Kövi, Gömör m.), Lintner, Lipták (NI), Liska (Sz),

Lózsa, Lukáts (Lukovistye, Gömör m.), Macsán, Maczik (Sz), Malina (En, rkat), Maradék (Sz), Márialaky (nemes), Marityák, Matusik (Szeghalom), Mazei (Békéscsaba), Medvegy (Nagylapos), Melis (Sz), Mihaleczky (NI), Mihalik, Mildner (rkat), Müller (Mb), Münich (Mb), Nagy (nemes), Német (Dévaványa), Németh, Némethy (ref), Nier, Novák, Novodorszky (Sz), Oláh (Sz), Oravetz (Halászi), Orosz (Sz), Ősapai, Osgyán (Ná), Palkó (Sz), Paroksa (Gömör), Paul, Pethő, Plavetz, Plizsovsky (NI), Pribelszky (Sz), Rác (Füzesgyarmat, rkat), Ratzenberger (görgő, Abauj-Torna m.), Reguli (Kondoros), Risula (Mb), Rodanszky, Róka (Mb), Ruttkay, Sándor, Sárosy, Savenauer (Mb), Savolt (Mb), Savoly (Pónik, Zólyom m.), Schäfer (Mb), Schidt/Schitt/Schütt (Mb), Schiller (rkat), Schmiedt (Mb), Schmegner, Schmel, Schneider (Sz, Új-Verbász), Schuster, Seib (Mb), Seprenyi (Kőröstarcsa), Setz (Pusztapó), Sija, Simkovics, Simon (Rechnitz, Galícia), Skalka (Kiscsepcesény, Túróc m.), Soltész, Specht (Mb), Spiesz (Mb), Stefkó (Gömör m.), Stephan (Mb), Stiban (Mb), Strubel (Vadkert), Sváby (Kőrösladány), Szabovik (Sz), Szakács, Szalay (rkat), Szarka (En), Szekeres (Orosháza), Széplaki(y), Szirota (Sz), Szkle Már (Póhalom), Szobol (Téseny), Szoboszlai, Takács, Taltányi (Verbócz, Nyitra m.), Thern (Igló, Szepes m.), Tichy (Mb, Körmöcbánya), Tomtsányi (Tóalmás), Tonsor, Tosler (Mezőtúr), Tóth (Sz, Póhalom), Trabak (Sz), Uhljár, Ujfaludszky (Pusztatelek), Ujházy Link (nemes), Ungi (En), Vadas (Békés), Vajda, Valentinyi, Varga (Bakos-Törék, Gömör m.), Várközy (Dombiratos), Vas (Rozsnyó), Viczián (Sz), Vidosits (En, rkat), Vidovszky, Vitális(z), Vlaszák (Telekipusza), Vogel (Mb), Vraukó (Ná), Wallner (Borostyánkő, Vas m.), Weidinger (Miklósfalva, Udvarhely m.), Weislagel (Mb), Weiszer, Weininger (rkat), Wiesner (Mb), Winter (Mb), Wravko (Békéscsaba), Zdusek/Duschek (Bakócz, Nyitra m.), Zimmermann (Mb, Zsámbék-rkat, Tamásfalva, Gömör m.), Zuba (Póhalom), Zuber, Zuberecz (Sz), Zvada (Sz)

Endrőd: En, Mezőberény: Mb, Nagyállás: Ná, Nagylapos: NI, Szarvas: Sz

Névmagyarosítások:

Bartolf – Barta

Beinschroth – Berényi, Balatoni, Bányász

Braun – Barna

Eiler – Edömér, Erdei, Erdős

Frey – Földesi

Heimfahrt – Havasi
Hoffmann – Gyomai
Kalita – Kis
Klein – Kővári
Krattinger – Kővári
Ledig – Berényi
Piltz – Palotai
Rau – Rátkai
Roos – Rózsahegy
Schön – Széplaki
Schubkégel – Siófoki
Wagner – Váczy
Wolf – Váradi

Források:

- A gyomai német evangélikus egyház anyakönyvei (1835-1895)
- A mezőberényi német evangélikus egyház anyakönyvei (1733-1895)
- www.gyomaendrod.hu
- Müller György közlései/Izmény OSB
- Starkné Koltai Margit: Örök örökségünk (evangélikus családok családfája: Vadkert)

Előkészületben!

Riszt András: Nagyárpád története

várható megjelenés: 2009 első fele

Maléth István: Gyoma evangélikus családkönyve

1835-1918

várható megjelenés: 2009 vége-2010 eleje

Előrendelés 6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

E-mail: kornelpencz@gmx.net

Dr. Pencz Kornél:

Az AKuFF-tagok német azonosságtudata

A kérdőívünk kiértékelése, 1. rész

2008. november 13-15. között az baden-württembergi belügyminisztérium álta működtetett, tübingeni székhelyű Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde (Dunai sváb történelmi és földrajzi intézet) meghívására részt vettem előadóként az Intézet álta szervezett, a tübingeni Eberhard-Karl Egyetemen megrendezett konferencián. A konferencia témája „Migráció az emlékezetben“ volt, bővebben az, hogy egyes tudományágak területén milyen tapasztalatok vannak a magyarországi német bevándorlás emlékeinek megőrzéséről az emberi tudatban.

A 21 kérdésből álló kérdőívet a konferencia alkalmából állítottuk össze, ezért kihasználva a lehetőséget olyan kérdéseket is feltett az elnökség, amely a tagok német azonosságtudatára vonatkozik.

A 21 kérdés a következő volt (zárójelben a választható feleletek):

- 1) Kutatja-e (kutatta-e) a családfáját (Nem – Igen – Más kutatta nekem)
- 2) Hány évesen kezdte el a családfakutatást?
- 3) Mi indította arra, hogy családfáját kutassa?
- 4) Adott-e többletet a családfakutatás megkezdésénél, hogy német származású? (Ha nem lennék német, lehet, hogy el sem kezdem – Nem, mindenképpen elkezdtem volna kutatni)
- 5) Kutatott-e másnak is (Nem – Szívességből – Díjazásért)
- 6) Feldolgozta-e már valamelyik település anyakönyveit? (Igen – Nem – Tervezem, illetve jelenleg ezen dolgozom)
- 7) A családfakutatás mellett milyen már, a németiséghez kapcsolódó tevékenységet végez? (helytörténet-kutatás – Népzene, néptánc – Egyéb és pedig – Semmilyen)
- 8) Erősödött-e a német identitástudata a családfakutatás által? (Eddig is erős volt – Erősödött – Eddig sem jelentett semmit a németiségem, ez most sem változott)
- 9) Beszél-e németül? (Jól – Gyengén – Nem)
- 10) Német-e az anyanyelve? (Igen – Nem)
- 11) Szüleinek az anyanyelve német volt-e? (Igen – Nem)
- 12) Beszéltek-e a szülei németül? (Jól – Gyengén – Nem)

- 13) Német többségű településen nőtt-e fel? (Igen – Nem)
- 14) Honnan szerzett tudomást az AKuFF-ról? (Internet – Újság – Televízió – AKuFF helyi rendezvény – Más AKuFF-tagtól – Levéltár – Egyéb éspedig)
- 15) Jelentett-e segítséget a kutatásához az AKuFF-tagság? (Igen – Nem)
- 16) Használja-e az AKuFF könyvtárát? (Rendszeresen – Alkalmanként – Nem)
- 17) Elolvassa-e az AKuFF újságját? (Végig – Átfutom – Nem)
- 18) Publikált-e az AKuFF Hírmondóban? (Igen – Nem – Csak bemutatkozást)
- 19) Használja-e az AKuFF-honlapját? (Igen – Nem)
- 20) Elégedett-e az AKuFF működésével? Osztályozza 1-5 között, az 1 legrosszabb, az 5 a legjobb.

A kérdőívet minden magyarországi tag részére elküldtük (a három németországban élő tag németként nem él kisebbségben, így az azonosságtudat nem lehet kérdés).

Az akkor 107 tagból 47-en küldték vissza a kitöltött kérdőívet, ez 44%-ot tesz ki, ami igen szép eredménynek számít.

A 21 kérdésből 3)-4) számú és a 7)-13) számúak olyanok, amik többé-kevésbé összefüggenek az identitással, a 8) számú kérdés egyenesen a családfakutatás és az azonosságtudat összefüggésére kérdez rá.

Válaszok a 3-13) közötti kérdésekre:

A 3) számú kérdéshez:

Ez volt közülük az egyetlen, amire teljesen kötetlenül lehetett válaszolni, anélkül, hogy 2-3 válasz közül kelljen választani. Mégis voltak jellegzetes feleletek, amik sok esetben szinte szó szerint fedik egymást.

Fogalmak, amik köré az egyes válaszfahékat csoportosítani lehet:

- a) kíváncsiság
- b) tisztelet
- c) identitás (önazonosság)
- d) utódok
- e) kapcsolatok
- f) folytatás

Az egyes kategóriák természetesen nem mindig tisztán jelentkeznek, voltak vallomások, amelyekbentöbbmotívum is felbukkant. Ez utóbbi esetben minden érintett csoporthoz beszámoltuk..

Voltak atipikus válaszok is, amelyeket nehezen lehet valahová besúlykolni..

ad a)

Sok válaszadó volt kíváncsi, sokan akarták tudni, kik voltak az ősök, honnan jöttek, hogyan éltek stb. Tipikus kezdőszöveg „mindig is tudni szerettem volna...“.

Ez a motívum 20 válaszadónál jött elő, de igazából nincs is családfakutatás kíváncsiság nélkül.

Néhány példa a bővebben kifejtett válaszokból:

- „Kíváncsi voltam származásomra, mert szüleimtől konkrétan nem beszéltünk róla.“
- „a családi irat- és fényképanyag megöröklése, saját apai származásom valós tényeinek megismerése, német nevű anyai nagyapám máig ható tisztelete akinek az Isonzó-fronti naplóját feldolgoztam, a szétszóródott rokonság felderítése, egyéni kutatói érdeklődésem megjelenése a múltból előszedhető dokumentumok értékelése és a történetek és motivációk felderítése és a szétágazó gyökerek megismerése irányában“
- „Amikor elvesztettem a nagyszülőket, szülőket, egyre több irat és fénykép került hozzám, ez keltette fel az érdeklődésemet. ...“
- „Mert ismereteim szerint csak 4-en voltunk“ ezzel a névvel, „és kíváncsi voltam rá, hogy ez így van-e. Nem így volt....“
- „Az én és férjem családja közötti rokoni kapcsolat“
- „...Apai nagyapám mesélt arról, hogy hol, milyen körülmények között élt gyermekkorában, és ezek a történetek tettek kíváncsivá. ... Magyarországon nem ismerek más családot ezzel a névvel.“
- „Nagyapám sírján lévő felirat, ami utalás egy előnévre.“
- „Általában a történelem, a múltbeli események iránti érdeklődésem. Kíváncsiság: honnan (Németország mely vidékéről) érkezhettek őseim.“

ad b) Az ősök tisztelete.

10 válasz volt ezzel a motívummal.

Néhány példa, ahol meg is indokolták, miért jár tisztelet az ősöknek.

- „Nehéz sorsuk, küzdelmes életük miatt nagyobb tisztelet illetné Őket.“
- „...tartozom őseimnek annyival, hogy legalább a nevüket tudjam.“
- „A családom, szüleim, nagyszüleim úgy éltek, hogy számomra minta; szorgalmuk, egyszerűségük, rendszeretük. Úgy gondolom, ők is ezt kapták a szüleiktől. Megérdemlik, hogy emlékezzenek rájuk! (A mai világban ez nem szokás, van aki a nagyszülei nevét sem tudja)“

ad c)

Az saját identitás keresése, vagy megtartása 6 válaszban fordul elő motívumként.

Bár ez a kezdési motívum csak alig 10% fölött jelent meg, a családfakutatás ennél nagyobb szerepet játszik az önazonosság megerősítésében, amint ez később átható lesz.

Példák alaposabb indokolással:

- „Összetartó nagy család vett körül, akik mindig büszkék voltak német származásukra...A régi öregek elbeszélésein nőttem fel, nem csoda, hogy természetes lett nekem a származásomra büszkének lenni.“
- „Az a tendencia, hogy nyíltan vállalhatjuk származásunkat“
- „Nem éreztem a gyökereimet és a nemzeti identitásomat.“

A következő válasz is ehhez a csoporthoz sorolható:

- „A magyar történelem hamis tálalása, miszerint a magyarok lehetőséget adtak a gyülevész - "bei Nacht und Nebel" - szökött bűnözőknek és koldusoknak az otthoneremtésre, a "legzsírosabb" földek (ld. Nádasd) odaajándékozásával, és az hazaárulással köszönték meg..“

ad d)

4 válaszban lelhető fel ez az elem, mindegyik esetben a jövő nemzedékéért, a gyermekekért érzett felelősség, észlelhető.

Példák:

- „Megdöbentett, hogy emberek még a nagyszüleiket sem tudták megnevezni. Nem akartam, hogy az én gyerekeim is ilyen tudatlanok, gyökértelenek legyenek.“

- „Gyermekek születésekor ébredt fel bennem a múlt iránti érdeklődés: vajon milyen láncnak lett ő egy új szeme?!“

ad e)

2 esetben a rokonsággal való kapcsolattartás vagy kapcsolatkeresés látható.

Egy példa:

„A család kitelepítés miatti szétszórtsága.“

ad f)

Valaki a családban már kutatta a családfát, vagy egyszerűen csak természetes volt a családban, hogy ismerik az őseket. 3 ilyen válasz volt.

Egy figyelemre méltó példa:

„A családom: a garai dédapám kívülről (!) el tudta mondani nekem az összes őseit a XVIII. századig, nagypapám öccse pedig már a háború előtt kutatta a csátalja oldalt.

Egyetlen olyan válasz volt, amit atipikusnak lehet mondani, nevezetesen,:

„Fiaim kirepültek, nejem meghalt, nem akartam padlóra kerülni. A családfa kutatásom a legjobb szórakozásom.“

Azt hiszem, mindegyik tagunk számára a családfakutatás a legjobb szórakozások egyike, mert ez egy olyan rejtvény, amit teljesen soha nem lehet megfejteni, egész életre szóló programot ad.

A 4) kérdéshez

18 tag válaszolta, hogy nem is kezdték volna el a családfakutatást, ha nem lennének német származásúak, 28 fő mindenképpen úzná a családfakutatást. Itt meg kell jegyezni, hogy 6 olyan válaszadó is volt, akik egyáltalán nem német származásúak, csak házastársuk, vagy csak őseik egészen csakély hányada volt német, akiket tulajdonképpen csak a családfakutatás során fedeztek fel. Ha tehát csak a német származásúakat vesszük, akkor már 39,1 % az akinél a német eredet fontos szerepet játszott a családfakutatásban. (Egy tag nem tudta eldönteni a kérdést. De meg kell itt jegyezni, hogy neki csak német ősei vannak, anyai ágon birodalmi németek).

A 7) kérdéshez

Csak 18 személy nem végez egyéb, a németiséggel összefüggő tevékenységet. Ez 38,3 %-a a válaszadóknak.

A többi tevékenység ugyancsak 18 esetben a helytörténetkutatás, 6 esetben a népzene vagy néptánc. 5 egyéb tevékenység merült fel: hagyományörzés, a német nyelv megtanulása, a magyarországi német falvak különböző nyelvjárásainak megismerése, saját maga némettanár, egy német család feldolgozása 12 generáción keresztül, német rendezvényeken való részvétel és azok szervezése, mint német nyelvű mise, svájbál, tagság a német kisebbségi önkormányzatban.

A 8) kérdéshez

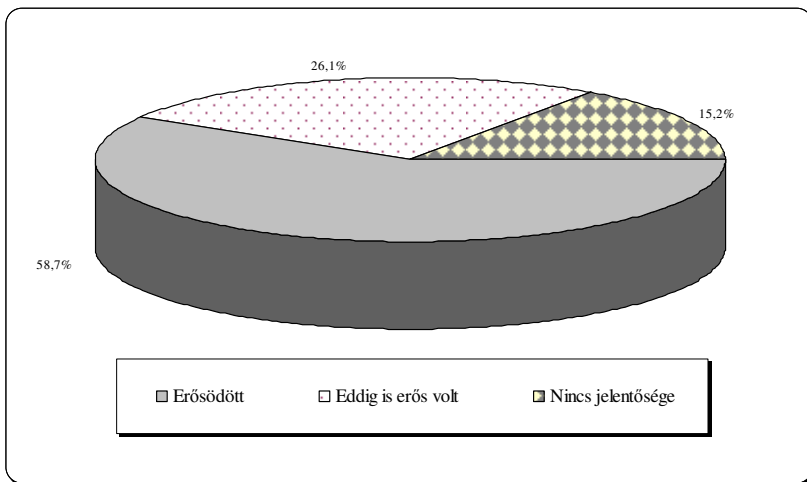
Ez volt tulajdonképpen a legfontosabb kérdés, ami a témánkat illeti, nevezetesen, hogy a családfakutatás az azonosságtudat megerősítésének eszközéül szolgált-e.

Csak 7 tagnak nem jelentett semmit a német származás, ezek a tagok azonban egy kivétellel nem is voltak német eredetűek. Egy tag válasza: „Magyar vagyok, mivel a legtöbb ősöm magyar volt, de nem tagadom meg a német őseimet.“

12 tagnál a német identitás a családfakutatás nélkül is elég erős volt.

Amit pozitív eredményként könyvelhetünk el, az az a tény, hogy 27 tag, a válaszadók 58,7%-a (egy tag nem válaszolt erre e kérdésre) úgy gondolta, hogy a német azonosságtudatuk a családfakutatás által erősebb lett.

A családfakutatás tehát egy nagyon jó eszköz az identitástudat megerősítéséhez, legalább is a magyarországi németeknél.

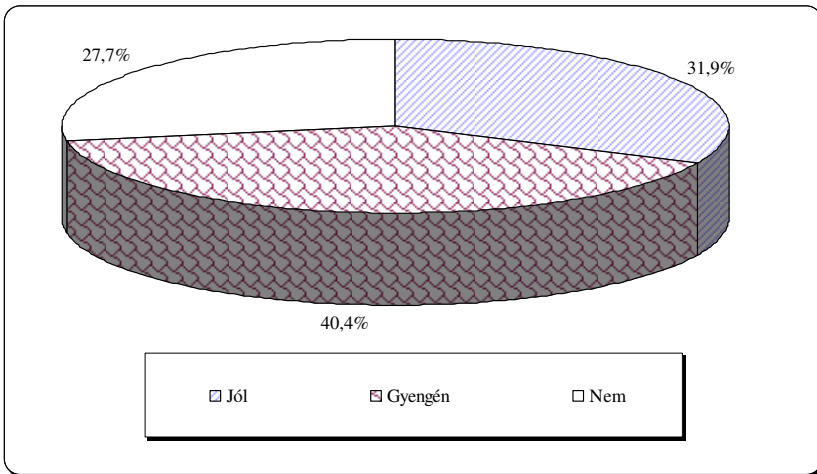
1. ábra, a 8) kérdéshez „Erősödött-e a német identitástudata a családfakutatás által?”

A 9)-12) kérdésekhez

Bizonyos, hogy a nyelv a legbiztosabb identitáshordozó. Kíváncsiak voltunk, hogy a családfakutatók, aki egyebek mellett a német gyökereiket keresik, bírják-e a német nyelvet és mi volt a tendencia két generáción át.

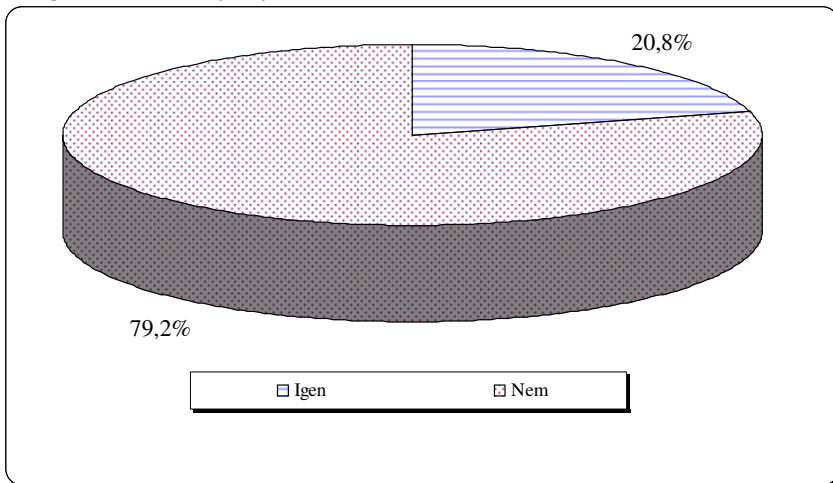
Az egyesület azon fáradozik, hogy kihangsúlyozza a német nyelv fontosságát a német nemzetiségűeknek, ezért íródik az egyesületi újság – óriási többletmunkával – mindkét nyelven, németül és magyarul.

34 tagunk beszél németül, ebből azonban 19 csak gyengén, a maradék 13 válaszadó egyáltalán nem. Ez viszonylag nagy arány, de nem szabad elfelejteni, hogy a 90-es évekig Magyarországon a német a legtöbbet tanult és használt idegen nyelv volt. A nem német származású tagjaink közül is többen beszélnek németül.

2. ábra, a 9) kérdéshez „Beszél Ön németül?”

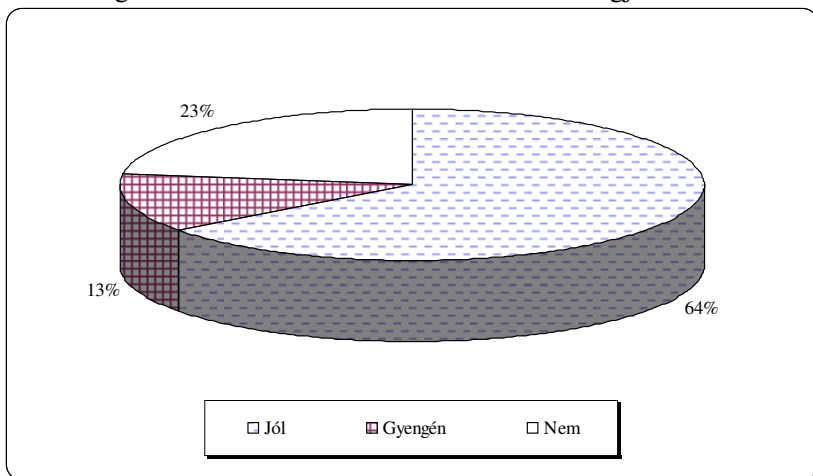
Annál szomorúbb a mérleg, ha az anyanyelvet tekintjük, csupán 10 tag adta meg a németet anyanyelvül..

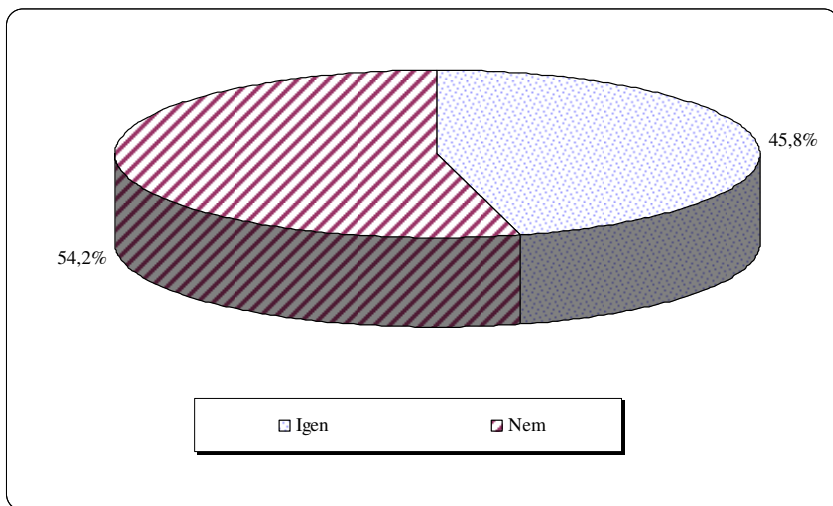
3. ábra, a 10) kérdéshez „Német az Ön anyanyelve?”

Még rosszabb a helyzet, ha egy generációval hátrább pillantunk, mert a szülők anyanyelve (legalább is az egyik szülőé) még 22 válaszadó esetében volt

német, tehát dupla annyi, és nem szabad elfelejteni, hogy sok tagnál a szülők ugyanahhoz a generációhoz tartoztak, mint az idősebb tagjaink.

4. ábra, a 11) számú kérdéshez „Szüleinek anyanyelve német volt?”

5. ábra, a 12) kérdéshez „Beszéltek a szülei németül?”

A 13) számú kérdéshez

30 tagunk olyan településen nőtt fel, ahol a lakosság többsége német volt. Ezt a kérdést tulajdonképpen nem is volt olyan egyszerű megválaszolni, mint látszik, mert sok olyan falu van, ahol korábban a németek voltak többségben, vagy a népesség kizárólag németekből állt, de a kitelepítések után a németiség kisebbségbe került. Ennek ellenére 30 személy adta azt a választ, hogy az ő települése többségben német volt – bizonyára sokan ezzel azt akarták jelezni, hogy a falu karaktere a német jellegét nem veszítette el.

Eddig a kérdésekre adott válaszok elemzésének első része. Az egyesület működéséhez kapcsolódó többi kérdésre adott feleleteket a következő számban mutatjuk be.

Utódaink

2008. december 19-én megszületett **Wachtler Géza** és felesége **Kunkli Edit** kislánya, **Hermann**.

Gratulálunk Gézának és családjának és sok boldogságot kívánunk a családfa legújabb hajtásának!

Kérjük kedves kutatótársainkat, illetve mindazokat, akik lapunkat olvassák, küldjék el szakmai cikkeiket a Szerkesztőségbe, hogy azokat folyamatosan megjelentethessük! Munkánkat megkönnyítik, ha írásait elektronikus formában, esetleg németül és magyarul is eljuttatják.

Mail: amrein.ilona@freemail.hu (Amrein Ilona)

Cím: 7695 Mecseknádasd, Kossuth L. u. 53.

Új könyvek a könyvtárunkban / Neue Bücher in unserer Bibliothek

452	Johann Bär	Siwatz, Geschichte einer deutschen Gemeinde in der Batschka
453		Im Schwabenland eine neue Heimat gefunden Die Eingliederung der Heimatvertriebenen im Altkreis Nürtingen
454	Josef Burger	Heimatbuch der Gemeinde Modosch im Banat und Ortschronik der Gemeinde Kaptalan
455		Heimatbuch der Gemeinde Schowe
456	Josef Kupi	Ulmbach
457	Johannes Wurtz	Waldneudorf Deutsches Schicksal im Zeichen der Nachbarschaft zwischen Magyaren und Serben
458	Anton Schäffer-Georg Ruttinger-Josef Flock	Geschichte der Gemeinde Gajdobra sowie der Gemeinde Neu-Gajdobra
459	Fellegi Mihály-Wiesner Viktória	Nagymaros - A német bevándorlás
460		Monographie der Gemeinde Rudolfsgnad
461	Edgar Aldag	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde der Stadt Lugosch im Banat, 1721-1791

462	Helmut Kaiser	Familienbuch der katholischen Gemeinde Deutsch-Stamora im Banat *1806 – 1907 / oo/+ - 1894 mit den Filialen Dezsanfalva (eigene Pfarrei seit 1848) und Malenitzfalva / Groß Gaj (eigene Pfarrei seit 1832)
463	Hans Repp	Familienbuch der Gemeinde Lazarfeld im Banat Teil 2 1895-1943
464	Justine Masching und Johann Porte	Vorarbeit für ein Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Modosch im Banat mit den Filialen Csavos, Genj, Gad, Todjer, Oredj und Kaptalan. Geburten 1781-1854, Heiraten 1783-1829, Sterbefälle 1780-1854
465	Roswitha Egert	Familienbuch der kath. Gemeinde Molidorf im Banat 1833-1924/1944, auf der Grundlage der Kirchenbücher Torda, Molidorf und Toba
466	Philipp Lung	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Marienfeld 1769-1865, Nero (=Dugoszello) 1781-1851 im Banat (CD)
467	Philipp Lung	Familienbuch der Gemeinden Deutsch-Etschka-Sigmundsfeld-Rudolfgnad im Banat (CD)
468	Roswitha Egert	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Kathreinfeld im Banat Teil 2 1893/1895/1915-1947 (CD)
469	Justine Masching und Johann Porte	Ortssippenbuch der katholischen Pfarrgemeinde Pardau im Banat 1801-1835/1836 (CD)
470	Karl Benz	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Setschan im Banat 1806-1958 (2006) Teil 1 und Teil 2 (CD)
471	Hans Awender	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Stephansfeld/Banat 17966-1945 (CD)
472	Hans Repp	Familienbuch der Gemeinde Klek und ihrer Filiale Jankahid im Banat (CD)
473	Josef Kühn	Familienbuch der katholischen Gemeinde Lazarfeld im Banat und ihrer Filialen Klek Jankahid (CD)
474	Nikolaus Horn	Familienbuch Ostern im Banat 1773-2007
475	Peter Distl	Die deutschen Familien in Doroslo und Stapar 1753-1895

476	Brigitte und Gunther Wolf	Familienbuch Sekitsch in der Batschka 1786-1944
477	Georg Schmidt	Familienbuch der Evangelischen Kirchengemeinde Semplak
478		Blätter für fränkische Familienkunde Band 27
479	Michael und Elfriede Adelhardt	Ortssippenbuch Startschowo-Starcevo/Banat 1766- 1835
480	Michael und Elfriede Adelhardt	Ortssippenbuch Glogau-Glogon 1765-1872
481	Josef Engstner	Tolna-Vértestolna "Dorfchronik im Ramen der Geschichte" 2 db térképmelléklet
482	Simon István- Szilágyi Károly	Budajenő 1198-1998
483	Gunhild Christian-Dietmar Giel	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Knees im Banat und ihrer Filialen Hodon, Baratzhausen und Ketfel 1797-1897
484		Blätter für fränkische Familienkunde Band 27
485	Ament Andor	Elek krónikásai, Írók-költők-alkotóművészek

I M P R E S S Z U M

***AKuFF-Bote – AKuFF Hírmondó
Alapítva 2005-ben***

Kiadja: Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete (AKuFF)
H-6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

Felelős kiadó: Dr. Pencz Kornél, az AKuFF elnöke

Megjelenik 150 példányban. - Kereskedelmi forgalomban nem kapható.

Nyomdai munka: Boró-Print Bt., Baja

ISSN 2060-2995